

Nincs mentség a női nemi szervek megcsonkítására!

A női nemi szervek megcsonkítása – már a pusztán említésébe is beleborzong az ember, mégsem csak horrorfilmekben találkozni ezzel a barbár szokással. Nem is gondolnánk, mennyire valós és gyakori, még itt, Európában is. A pontos statisztikai adatok ugyan nem ismertek, az UNICEF becslése szerint a világ 31 országában legkevesebb 200 millió lány és asszony már átesett az eljárásen. És ha nem teszünk semmit, évről évre közel 4 millió lányra vár ugyanez a sors.

Ön a „Lépünk szintet – a minőségi jogalkotásért” című műsorunkat hallgatja. Ebben az adásunkban a női nemi szervek megcsonkításának barbár gyakorlatával foglalkozunk, amelynek véget kíván vetni az Európai Parlament.

Kik és miért csonkítják meg a nők külső nemi szerveit? Az ilyen beavatkozásokat orvosilag semmi nem indokolja: szándékosan okoznak maradandó sérülést kulturális, vallási vagy társadalmi okokra hivatkozva. Az áldozatok általában 15 év alatti fiatal serdülő lányok. A csonkítás nem meglepően súlyos közvetlen és tartós testi-lelki egészségkárosodást okoz. Ráadásul semminemű kedvező élettani hatása nincs.

Afrikában a leggyakoribb, de a Közel-Keleten és Ázsiában sem ismeretlen. Senki ne gondolja azonban, hogy Európában egyáltalán nem fordulhat elő, mert a tagországok közül legalább 16-ban találni áldozatokat, illetve potenciális áldozatokat. Sajnos azonban nincs hivatalos kimutatás az európai esetekről.

Amit biztosan tudunk, hogy milliók vannak még mindig veszélyben. Az elmúlt három évtizedben ugyan valamelyest javult az összkép, vannak olyan országok, amelyekben továbbra is változatlan a helyzet, így eléggé egyenetlen a csökkenés üteme.

Az ENSZ káros gyakorlatnak minősítette a női nemi szervek megcsonkítását, és 2030-ra teljes felszámolását tűzte ki célul. Hogy felhívja a problémára a figyelmet, február 6-át kijelölte a női nemi szervek megcsonkításával szembeni zéró tolerancia nemzetközi napjának.

Az ENSZ mellett az Európa Tanács is beszállt a küzdelembe. 2017-ben elfogadta az isztambuli egyezményt, hogy megelőzze és visszaszorítsa a nőkkel szembeni erőszakot. Ez az első nemzetközi megállapodás, amely elismerte, hogy a női nemi szervek megcsonkítása Európában is jelen van. Konkrét kötelezettségeket támaszt a gyakorlat megelőzése és megfékezése terén, és támogatást nyújt az áldozatoknak. Az egyezmény végül 2023. október 1-jén lépett hatályba.

De nézzük csak meg közelebbről, milyen eredményeket ért el eddig az Európai Unió a jogalkotásban és a szabályozásban, illetve milyen lépéseket tervez a jövőre nézve.

A női nemi szervek megcsonkítása senkiben nem hagy kétséget afelől, hogy pontosan miről is van szó. Kimeríti a gyermekbántalmazás és a nemi alapú erőszak fogalmát, amelyek ellen minden erejével küzd az Európai Unió. Sárba tipor egy sor alapvető emberi jogot, köztük az egészséghez való jogot, a kínzástól és más kegyetlen,

embertelen vagy megalázó bánásmódtól vagy büntetéstől való mentesség jogát, valamint az élethez való jogot is, amikor a beavatkozás valakinek az életébe kerül. Ezeket az alapvető jogokat az Európai Unió Alapjogi Chartája is rögzíti.

Ha pedig a bevándorlást is behozzuk a képbe, akkor válik igazán ellenőrizhetetlenné és követhetetlenné ez a káros gyakorlat. A csonkítást hagyományosan végző országokból évente mintegy 20 000 lány és asszony kér menedéket az Európai Unióban, közel 1000 menedékkérelem közvetlenül a női nemi szervek megcsonkításával függ össze. Számuk 2008 óta folyamatosan nő. Az áldozatok kiszolgáltatottságára való tekintettel a befogadási feltételekről szóló irányelv különösen veszélyeztetettként tartja számon az ilyen menedékkérőket.

Nagyon fontos, hogy senkiből ne legyen áldozat, ám mi van azokkal, akik már kénytelenek együtt élni a csonkítás következményeivel? Az Európai Uniónak ugyan nincs a kezében kötelező erejű jogi eszköz a nők erőszak elleni védelméhez, több területen vannak azért támogató mechanizmusok. A bűncselekmények áldozatainak jogairól szóló irányelv például jogi kötelezettséget formál az erőszak, s így a csonkítás áldozatainak megsegítéséből. Csak úgy lehet felszámolni végérvényesen ezt a gyakorlatot, ha az érintett közösségeken belül sikerül tartósan megváltoztatni a kulturális szokásokat.

Az Európai Unió minden szakpolitikai területen érvényre juttatja a női nemi szervek megcsonkításának tilalmát. Konkrét lépéseket viszont maguknak a tagállamoknak kell tenniük, amikor sürgős intézkedésekre van szükség. Nekik kell bíróság elé állítani a bűnelkövetőket. A nemzeti törvények értelmében a női nemi szervek megcsonkítása ma már a tagállamok mindegyikében bűncselekménynek vagy szándékos testi sértésnek számít, és így büntethető. A gyakorlat természetéből adódóan azonban csak rendkívül kevés esetben jutnak el vádemelésig. Az Európai Parlament 2001 óta sürgeti a bűnelkövetők büntetőjogi felelősségre vonását. Mára ennek meg is van a foganatja: az Európai Unió kiemelten támogatja a tagállami bűnüldöző hatóságok ez irányú munkáját.

Az Európai Parlament – többek között a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság munkája révén – folyamatosan napirenden tartja ezt a súlyos problémát a nemzetközi fórumokon.

Csak akkor sikerülhet 2030-ra teljesen felszámolni ezt a gyakorlatot, ha mindhárom téren, a megelőzésben, a védelemben és a szankcionálásban is előbbre tudunk lépni! Rengeteg még a teendő, de egy dolog biztos: a női nemi szervek megcsonkítása teljességgel elfogadhatatlan!

Ezt az adást az Európai Parlament készítette. Podcastjaink meghallgathatók az Európai Parlament webrádió-szolgáltatása, a Europarl Radio weboldalon.